Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Соціально-гуманітарний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

"Соціальні інновації наукових досліджень"
(назва навчальної дисципліни)
В10 Філософія
(назва освітньої програми)
Рік 2026-2027, семестр 3 *
Форма навчання (*денна, заочна, вечірня*) *

Галузь знань* В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність*В10 Філософія

(шифр, назва)

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Кафедра та викладач	Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Викладач/викладачі: **Андрущенко Віктор Петрович** Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=eP5HhOwAAAAJ&hl=ua E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача): rector@udu.edu.ua Лінк на курс в Moodle (за наявності) *: https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=2126		
I. Основна мета/цілі навчання	Сформувати у майбутніх докторів філософії здатність до критичного аналізу, оцінки та впровадження соціальних інновацій у контексті сучасних наукових досліджень, з урахуванням глобальних трендів і національних викликів.		
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі*	*Навчальна дисципліна вибіркова* *Цикл дисциплін за вибором*		
III. Обсяг навчальної дисципліни	*Кількість кредитів*	*3*	*3*
	Загальна кількість годин	*90*	*90*
	Лекційні заняття	*16*	*10*
	Семінарські/практичні заняття	*20*	
	Самостійна робота	*54*	*80*
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	*МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади соціальних інновацій* ***Тема 1. Соціальні інновації: поняття, типологія, методологія дослідження***		

Визначення соціальних інновацій: історичний та сучасний контексти. Відмінності між технологічними, соціальними та організаційними інноваціями. Типології соціальних інновацій (за сферою застосування, за масштабом, за рівнем впливу). Методологічні підходи до вивчення соціальних інновацій (соціокультурний, інституційний, системний)

Тема 2. Глобальні та національні тренди соціальних інновацій

Глобальні виклики: демографія, цифровізація, екологія, нерівність. Соціальні інновації в країнах ЄС, США, Азії. Поточна ситуація в Україні: ключові проєкти, громадські ініціативи, держпрограми. Інноваційна політика та її вплив на розвиток соціальних технологій

МОДУЛЬ 2. Аналіз і впровадження соціальних інновацій

Тема 3. Методи і технології ідентифікації соціальних потреб

Картування проблем: аналіз потреб громад. Методики збору та аналізу даних (опитування, фокус-групи, аналіз вторинних даних). Застосування соціологічних інструментів для проєктування інновацій. Ключові показники для оцінки ефективності інноваційних рішень

Тема 4. Інноваційні соціальні моделі: кейси та аналіз

Огляд кейсів: школи без вчителів (Фінляндія), кооперативи замість ЖЕКів (США), соціальні лабораторії (ЄС). Порівняльний аналіз інновацій в різних галузях. Фактори успіху та ризики реалізації. Критерії оцінки стійкості та впливу

Тема 5. Приклади реалізованих соціальних інновацій

Вивчення кейсів з України та світу (Urban Space, ProZorro, Teach for Ukraine). Порівняльний аналіз: чинники успішності, ризики. Роль партнерств та багаторівневої взаємодії

МОДУЛЬ 3. Соціальні інновації в прикладному вимірі

Тема 6. Соціальне підприємництво як інструмент соціальних змін

Концепція соціального підприємництва. Українські приклади: Urban Space 100, Veterano Pizza, ГогольFest. Бізнес-моделі: гібридні структури, реінвестування прибутку. Партнерства між бізнесом, громадськістю та наукою

Тема 7. Соціальні інновації в галузях: освіта, охорона здоров'я, екологія, урбаністика

Інклюзивна освіта, цифрові платформи. Телемедицина, спільні практики охорони здоров'я. Екологічні ініціативи як соціальні інновації (zero waste, green cities). Розумні міста: технології для підвищення якості життя

МОДУЛЬ 4. Етика та проєктна діяльність у соціальних інноваціях

Тема 8. Етика та соціальна відповідальність інноваційних проєктів в епоху штучного інтелекту. *Принципи етичного проєктування інновацій за участі ШІ. Відповідальне використання даних, алгоритмів і автоматизованих рішень. Гендерна рівність, права людини та культурна чутливість у цифрових середовищах. Соціальна відповідальність науковця та інноватора: запобігання алгоритмічним упередженням, маніпуляціям і експлуатації у чутливих соціальних контекстах. Доброчесність у розробці та впровадженні ШІ-орієнтованих проєктів.*

Тема 9. Проєктування власного соціального інноваційного дослідження з урахуванням етичних викликів ШІ. *Підготовка концепції інноваційного проєкту в умовах цифрової трансформації. Формування цілей, завдань і методології з урахуванням принципів етичної відповідальності та академічної доброчесності. Робота зі стейкхолдерами: прозорість, згода та захист вразливих груп. Презентація авторського проєкту та peer-review з фокусом на етичні ризики використання ШІ.*

V. Результати навчання	РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії. РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів. РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці. РН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проєкти, які дають можливість створити цілісне нове знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін. РН10. Продукувати нові системоутворюючі знання на перетині фундаментальних проблем філософії та сучасних суспільних трансформацій в Україні та світі, гнучко моделюючи власну дослідницьку траєкторію відповідно до специфіки обраного наукового напряму (від класичного історико-філософського академізму до культурно-антропологічних чи соціально-освітніх студій), та верифікувати їх у сучасному науковому дискурсі.
VI. Порядок і критерії оцінювання	***Поточний контроль:****1. Опрацювання матеріалів до практичних занять та участь в них: доповідь на занятті, участь в обговоренні теми шляхом постановки проблемних питань та дискусія, доповнення міркувань. (Відповіді на шести заняттях, кожне з яких передбачає максимальну оцінку 5 балів, в загальному підсумку може становити 30 балів).* *2. Написання аналітичного есе з дисципліни. Виконується з теми, яка визначається на перетині проблематики курсу та теми дисертаційного дослідження здобувача освіти. Оцінка становить допуск до складання іспиту. (Максимальна оцінка за виконання реферату може становити 30 балів).* ***Підсумковий контроль*** *здійснюється у формі усного заліку. Залік відбувається у формі дискусії.* **Критерії оцінювання** Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань

	тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. (*Оцінку 5 балів здобувач може отримати у випадку системного розуміння теми, позицію обґрунтовує на основі різних джерел; висловлює інноваційну й оригінальну авторську позицію; оцінка 4 бали ставиться за комплексне розуміння теми, з наявними незначними огріхами в інтерпретації фактів, міркування обґрунтовує на основі освоєння декількох джерел, має авторську позмицію та вміє логічно структурувати навчальний матеріал; оцінка 3 бали ставиться за базове розуміння теми, не оригінальну авторську позицію та її стисле розкриття під час представлення теми, алогічну структуризацію навчального матеріалу; 2-1 бали ставиться за поверхове розуміння теми, наявні значні фактичні помилки та виявлений академічний плагіат.* Під час виконання письмової роботи (аналітичне есе): повнота розкриття теми; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; дотримання вимог оформлення письмової роботи. **Рівень відповідності критеріям** Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно висловлюється з теми будь-якого рівня складності, аргументовано висловлює свої думки. Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.
VII. Політика курсу*	**Загальні правила під час занять**: *взаємоповага*; *активна участь* у дискусіях та обговореннях; *вимкнення гаджетів* (під час онлайн-занять вимкнення звуку); *запис матеріалу*: можна записувати матеріал лекцій, але фотографувати екрани презентацій/схем/малюнків лише з дозволу викладача. **Дедлайни та умови для перескладання**: *чіткі дедлайни*: всі завдання мають бути виконані та здані до зазначеного терміну (реферат); *обґрунтування пропусків*; *перескладання*: можливість перескладання зазвичай передбачається, але лише в усній формі (курс спрямований на високий розвиток комунікативних навичок, участь в дискусіях тощо). **Академічна доброчесність**: *самостійна робота*: завдання мають виконуватися самостійно, в разі посилання на матеріали – цитування джерел; *плагіат є неприпустимим*. **Зворотній зв'язок**: викладач регулярно надає зворотній зв'язок в разі коректного звернення усталеними нормами – засобами (корпоративна електронна адреса). **Індивідуальні консультації**: при виникненні питань, здобувачі мають можливість звернутися до викладача за індивідуальною консультацією.

VIII. Основні інформаційні ресурси	*Зазначають кілька основних джерел (підручники, посібники, статті, монографії, інтернет-ресурси тощо) для вивчення навчальної дисципліни**
	Андрущенко В. П. Просвітницька одіссея розуму. Київ: Знання України, 2025. 525 с. Андрущенко В. П. Безальтернативна матриця освіти: «розумна освіта» як потреба і реальність XXI століття. Вища освіта України. 2024. № 1 (92). С. 5–10. DOI: https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.1(92).01. Андрущенко В. Реформа освіти: звільнення від «радянщини» (стаття перша). Вища освіта України. 2024. № 2 (93). С. 5–13. DOI: https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.2(93).01. Андрущенко В. Нездоланна енергетика розуму – освіти, науки і культури – в стратегії цивілізаційного розвитку людства. Філософія освіти. 2024. Т. 30, № 1. С. 56–74. DOI: https://doi.org/10.31874/2309-1606-2024-30-1-4. Андрущенко В. Освітній потенціал миру. Вища освіта України. 2024. № 4 (95). С. 5–9. DOI: https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.4(95).01 Карамишев Д. В., Грибко О. В. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти: соціальний аспект. Харків: ХНУ, 2021. 180 с. Козлова І. В. Соціальні інновації в освіті: монографія. К.: Либідь, 2021. 248 с. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2021. 302 с. Романюк С. О. Соціальні інновації у сфері державного управління: концептуальні засади та реалізація. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2019. 296 с. Системні інновації для соціальних змін: методичний посібник. К.: Програма розвитку ООН, 2020. 89 с. Школа соціальних змін: практики впровадження інновацій в українських громадах. К.: ГО "Інноваційна освіта", 2022. 116 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри __соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики___
протокол №_1__ від __27 серпня 2026 р_____

***** Не є обов'язковим структурним елементом робочої програми навчальної дисципліни (силабуса). Також за рішенням гаранта та науково-методичної ради факультету/інституту відповідно до специфіки освітньої програми, в межах якої викладається навчальна дисципліна, можуть бути додані інші структурні елементи робочої програми навчальної дисципліни (силабуса) або змінено її технічне оформлення